

Tisková zpráva č. 11

15. května 2018

Jeden z nejlepších orchestrů světa zítra na Pražském jaru

Letošní Pražské jaro se pyšní silnou sestavou zahraničních symfonických orchestrů a ansámbků. Tuto řadu otevře v úterý 15. května **Royal Concertgebouw Orchestra Amsterdam** pod taktovkou šéfdirigenta Daniele Gattiho.

Orchestr, který se od samého počátku činnosti těšil přízni význačných hudebních osobností v čele s Gustavem Mahlerem či Igorem Stravinským, slaví 130 let od založení. Odbornou kritikou často bývá stavěn na první místo na světě před slavné Vídeňské filharmoniky. V programu zazní Mahlerova *Symfonie č. 1* známá pod titulem „*Titán*“. Mahleriáni dobře vědí, že tento amsterdamský orchestr patří k průkopníkům v objevování této poměrně dlouho opomíjené osobnosti, jež se dnes již bez předsudků řadí k největším symfonikům vůbec.

V rámci tohoto koncertu se na festival Pražské jaro vrací jeden z nejslibnějších klavíristů nastupující generace **Daniil Trifonov**, a to s dílem par excellence, Prokofjevovým *Klavírním koncertem č. 3 C dur*. Skladba klade na interpreta ty největší požadavky jak technické, tak výrazové. V podání mladého umělce, o němž The New York Times napsali, že „*oplývá jiskřivou technikou a vkusem pro virtuozitu*“, bude nevšedním zážitkem. S koncertem je taktéž provázán unikátní projekt nazvaný *Side by Side*, umožňující mladým hudebníkům – v tomto případě studentům **Pražské konzervatoře** – doslova na vlastní kůži zažít, jaké to je, zahrát si po boku těch nejlepších. Stane se tak v úvodní skladbě večera, Weberově předešle *Euryanthe*.

Daniele Gatti

Šéfdirigent Royal Concertgebouw Orchestra Daniele Gatti zahájil svou hudební dráhu na Verdiho konzervatoři v rodném Miláně, kde se kromě dirigování a hře na klavír věnoval také studiu kompozice. Prvním orchestrem, s nímž začal spolupracovat, byl v roce 1992 Orchestra dell'Accademia Nazionale di Santa Cecilia v Římě. Poté získal post hudebního ředitele boloňské opery Teatro Comunale a následně pozici

hlavního hostujícího dirigenta Královské opery v londýnské Covent Garden, tři roky byl šéfdirigentem curyšského operního domu. Třináct let stál v čele londýnského Royal Philharmonic Orchestra (1996–2009). V roce 2007 se připojil k sedmi dirigentům britských orchestrů a podpořil desetiletý projekt na podporu klasické hudby nazvaný „Building on Excellence: Orchestras for the 21st Century“ (Stavíme na dokonalosti: orchestry pro 21. století), díky němuž například získali britští školáci možnost navštěvovat koncerty klasické hudby zdarma.

V letech 2008-2016 si Gatti prohluboval znalosti francouzského repertoáru jako hudební ředitel Orchestre National de France, navíc se stal jedním z mála italských dirigentů, kteří kdy byli pozváni na wagnerovský festival do Bayreuthu. Tam se úspěšně představil v inscenaci *Parsifala*. Kromě Evropy se prosadil také v americké Metropolitní opeře, a to nejprve v inscenaci Pucciniho *Madame Butterfly* (1994) a poté v roce 2013 v oceňované postapokalyptické inscenaci *Parsifala*, již dirigoval celou z paměti. Je zván k těm nejlepším orchestrům, například k Vídeňské a Berlínské filharmonii, Mnichovské filharmonii a Orchestra Filarmonice della Scala. Od sezony 2016–2017 je šéfdirigentem Royal Concertgebouw Orchestra.

Tento orchestr slyšel Gatti poprvé, když mu bylo třicet a cestoval zrovna na kole po Nizozemí. Ze zvědavosti si v Amsterdamu koupil nejlevnější vstupenku a poté prý prožil celý koncert v tichém úžasu. Oficiálně se s orchestrem setkal v roce 2004 a od té doby se k němu pravidelně vracel: *„Myslím, že od začátku tu bylo silné pouto, které rok od roku sílilo, až nakonec vyústilo v mé jmenování,“* napsal po svém jmenování šéfdirigentem. V dokumentu „Overture to a Conductor“, který o Gattim natočila Carmen Cobos, se dirigent představuje jako osobnost, která touží proniknout až k samotné dřeni skladeb, kromě partitury studuje dokumenty, prameny, sleduje vědecké výzkumy a další souvislosti. Ve filmu se také vyznává, že hudbu vnímá velice duchovně: *„Jsem oddán Bohu, protože si myslím, že jsem Jím byl obdarován, a vím, že mým úkolem zde na zemi je pokusit se dar, který jsem přijal, rozvinout.“*

Daniele Gatti je Velkodůstojníkem Řádu zásluh o Italskou republiku (Grande Ufficiale al Merito della Repubblica Italiana), Rytířem Řádu umění a literatury Francouzské republiky (Chevalier des Arts et des Lettres de la République Française), držitelem prestižní ceny Franca Abbiatiho a Rytířem Řádu čestné legie (Chevalier de la Légion d'Honneur).

Daniil Trifonov

Klavíristů s brilantní prstovou technikou a hudební inteligencí je mnoho, ale s jistotou můžeme říci, že sedmadvacetiletý Daniil Trifonov je jen jeden.

Jeho stále neklidná mysl jako by byla přinejmenším deset let napřed, jeho prsty touží po klavíru i ve spánku a hudební myšlenky na něj doslova útočí. Posluchači celého světa žasnou nad kombinací obrovské energie a něhy, virtuozity, vášně a hloubky, jíž tento umělec disponuje. Pianistka Martha Argerich o něm řekla: *„To, co dělá s rukama, je neuvěřitelné. Stejně tak jeho úhoz – má v sobě měkkost i démoničnost. Nikdy jsem nic takového neslyšela.“* Alex Ross, kritik magazínu The New Yorker, dodává: *„Trifonov má vzácnou kombinaci monstrózní techniky a svítivého tónu. Typický Trifonův efekt je rychlý, jiskřivý shluk not, jež jako by ani neobsahoval mechanickou akci kladívek a strun.“*

Na klavír začal hrát Trifonov v pěti letech. Pochází z hudební rodiny (jeho otec Oleg je hudební skladatel, matka Marina vyučuje hudební teorii, babička je sbormistryně), narodil se v Nižném Novgorodu roku 1991. Po studiích u Tatiiny Zelikmanové na moskevské Hudební škole Gněsinových pro nadané děti pokračoval ve hře na klavír u Sergeje Babajana, mimochodem výjimečného interpreta Prokofjevovy hudby, na Clevelandském hudebním institutu a věnoval se také komponování. Jeho mezinárodní úspěch začal před osmi lety, kdy v jedné sezoně úspěšně prošel třemi prestižními mezinárodními soutěžemi. Z Chopinovy soutěže ve Varšavě si přivezl třetí cenu, z Rubinsteinovy soutěže v Tel Avivu první cenu a z mimořádně náročné Čajkovského soutěže v Moskvě první cenu společně s absolutním vítězstvím. V roce 2013 doplnil tuto sbírku o Cenu Franka Abbiatiho za nejlepší instrumentální sólo, kterou udělují přední italské kritiky. Rok poté vystoupil poprvé na Pražském jaru s recitálovým programem. V roce 2013 absolvoval svůj recitálový debut v Carnegie Hall, který se stal zároveň jeho prvním snímkem u firmy Deutsche Grammophon, pro niž od té doby exkluzivně natáčí. Toto album získalo ocenění ECHO Klassik a bylo nominováno na cenu Grammy. Jeho poslední nahrávkou je titul Chopin Evocations, v němž Trifonov rozšířil svůj repertoár o autory 20. století, kteří se Chopinem inspirovali, například Samuela Barbera nebo Federica Mompoua.

Royal Concertgebouw Orchestra

Royal Concertgebouw Orchestra (RCO) patří mezi orchestry ke skutečné elitě. Také publikum Pražského jara je s jeho kvalitami dobře obeznámeno, neboť na festivalu vystupuje letos už pošesté. Poprvé to bylo v roce 1968 s Bernardem Haitinkem v Mahlerově *Symfonii č. 9*, naposledy jsme ho v Praze slyšeli v roce 2001 s Riccardem Chaillym při provedení Mahlerovy rekonstruované *Desáté symfonie*.

V roce 2008, kdy byl tento orchestr prohlášen prestižním britským časopisem Gramophone za světovou jedničku, řekl v této souvislosti jeho tehdejší šéfdirigent Maris Janssons, že hráči Concertgebouw „rozumí každému skladateli, jako herec rozumí svým rolím“ a že je to právě hudební inteligence, obrovská touha pochopit podstatu notového zápisu, jež je odlišuje od ostatních. Není to však jen zvuk, co bychom u amsterdamského Concertgebouw měli vyzdvihnout. Od svého založení v roce 1888 si udržuje svěžest, dynamiku a progresivnost, neustává v hledání nových skladatelských osobností, v uvádění soudobých kompozic a zároveň se věnuje svým kmenovým autorům Gustavu Mahlerovi, Antonu Brucknerovi, Johannesu Brahmsovi a Richardu Straussovi.

Šťastnou ruku má orchestr také na šéfdirigenty, kterých se u něj za 130 let existence tělesa vystřídalo pouze sedm. Každý z nich po sobě zanechal výraznou stopu: Willem Kes (1888–1895) vtiskl novému orchestru disciplínu a seznámil jej s hudbou Richarda Strausse, Willem Mengelberg (1895–1945) nadchl hráče pro hudbu Gustava Mahlera. Sám Mahler dirigoval orchestr Concertgebouw na koncertech svých kompozic v letech 1903–1909. Devět let po jeho smrti se díky Mengelbergovi uskutečnil v Amsterdamu první mahlerovský festival na světě, který trval celkem šestnáct dnů. Kromě skladatelovy rodiny se ho zúčastnili například Anton Webern, Arnold Schönberg, Nadia Boulanger a Josef Suk. Na budovu Concertgebouw přibyla v té době pamětní deska s Mahlerovým a Mengelbergovým reliéfem.

Následující šéfdirigent Eduard van Beinum (1945–1959) přiblížil orchestru symfonie Antona Brucknera a francouzskou hudbu, Bernard Haitink (1961–1988) rozšířil působnost orchestru díky nahrávkám a přenosům koncertů do mnoha evropských zemí. Riccardo Chailly (1988–2004) vnesl do repertoáru ještě více soudobé a operní literatury, Mariss Janssons (2004–2015) prosadil velké projekty s kompozicemi Dmitrije Šostakoviče a Oliviera Messiaena. Daniele Gatti, který stojí v čele orchestru od roku 2016, navazuje na silnou tradici svých předchůdců, kterou obohacuje o autory 2. vídeňské školy.

Od roku 2004 disponuje orchestr vlastním labelem RCO Live. Během své historie nahrál přes 1000 LP desek, CD a DVD, z nichž mnohé snímky získaly významná ocenění. RCO je rezidenčním orchestrem v Bruselu (BOZAR) a frankfurtské Alte Oper. U příležitosti svého 125. výročí v roce 2013 podnikl světové turné po šesti kontinentech, v letech 2016–2018 koncertuje s projektem *RCO Meets Europe* ve všech zemích Evropské Unie. V každé zemi se k orchestru připojuje místní orchestr mladých hudebníků v rámci programu *Side by Side*. Na dnešním festivalovém koncertě jsou to

studenti Pražské konzervatoře, kteří získají možnost zahrát si po boku těch nejlepších.

Obrazový materiál

Daniele Gatti

https://farm5.staticflickr.com/4556/26359073219_4e7e7e5878_o_d.jpg

https://farm5.staticflickr.com/4517/38080716156_280ca17940_o_d.jpg

Daniil Trifonov

© DarioAcosta-DG

https://farm5.staticflickr.com/4493/37424933054_2a1db08e34_o_d.jpg

Kontakt

Pavel Trojan Jr.
tiskový mluvčí
tel. 257 311 923
email: trojan@festival.cz